

runoilla, jotka hahmottavat voimakasta elämäntunnetta sekä uutta yksilöllisyyttä ja yhteisöllisyyttä, on esteettisen näkemysensä puolesta vahva yhteys filosofin tuotantoon. Haapala puhuu runoilijan ja filosofin välisestä tekstuaalisesta vuoropuhelusta tähtiystävyytenä. Kyseessä on Nietzschen antama nimitys ystävyydelle, joka kestää aatteellisten kumppanien vieraantumisen, tuntemattomaksi muuttumisen ja keskinäisen vihollisuuden. Vahvan, omin ehdoin toimivan, naisen kuvaa luonnostelevaa runoilijaa ja naisvihamielisyydestään tunnettua filosofia yhdistää Haapalan mukaan päämäärien samankaltaisuus. Molempien monimieliset, oikukkaat tekstit suuntautuvat vahvasti tulevaisuuteen kuvitellessaan uusia elämänmahdollisuuksia.

Selvittämällä nietzscheläisten pohjatekstien merkityksiä *Dikter*-kokoelmassa Haapala täyttää aukon Södergran-tutkimuksessa, joka käsittää satoja kartoituksia eri kielillä. Yksin tieteellisten monografioiden ja väitöskirjojen määrä nousee liki kahteenkymmeneen. Tässä mittavassa tutkimusperinteessä Haapalan väitöskirja ottaa paikkansa ensimmäisenä suomeksi kirjoitettuna selvityksenä, joka tutustuttaa suomenkielisen lukijakunnan paitsi Södergranin tuotantoon myös sen synnyttämään tutkimustraditioon pääpiirteissään.

Korostaessaan kokoelmien välisiä jatkuvuuksia, aatteiden ja tyylien limitty mistä ja niiden vähittäistä muuttumista Haapala tulee liittäneeksi itsensä nykytutkijoiden enemmistöön. Sitä hän tekee

myös intertekstuaalisella metodillaan, joka vakiintui Södergran-tutkimuksiin 1990-lukuun mennessä korvaten aiemman vertailevan tutkimuksen. Oman lisänsä keskusteluun Haapala tuo painottamalla kohdetekstien lähiluvun merkitystä, runon ilmaisutavan ja muodon huomioon ottamista. Tarkoilla analyyseillaan muun muassa runojen puhetilanteista hän onnistuu tuomaan uusia näkökulmia keskusteluun ja haastamaan aiempia tulkintoja sekä yksittäisistä runoista että kokoelman rakenteesta. Kokonaiskartoituksina Haapalan luennat ovat kuitenkin melko maltillisia, eivätkä ne muuta ratkaisevasti olemassa olevaa Södergran-kuvaa. Vaikka tämän voi sinällään ajatella johtuvan Södergran-tutkimuksen ajantasaisuudesta, olisin mielelläni lukenut rohkeampiakin johtopäätöksiä.

Tutkimuksensa loppuluvussa Haapala syvennyy pohtimaan, mikä motivoi puhujaroolien moniäänisyyttä ja aatteellisesti jyrkkiä siirtymiä. Lukemalla tarkoin paitsi tutkimuskohdettaan myös Södergranin kirjeitä ja julkisia lausumia hän päättelee kysymyksen olevan siitä, että Södergran tahtoo kokea totuutenaan ne aatteelliset asemat, joita hän luo. Haapalan mukaan Södergrania ajaa ristiriitoin tahto löytää itselleen pätevä totuus. Koelman moniäänisyyden redusoinen runoilijan tahtoon tai ylipäätään yhteen selitysmalliin tuntuu paitsi ongelmalliselta myös tarpeettomalta, etenkin kun väitöskirja tarjoaa ilmiöön toimivampiakin ratkaisuehdotuksia, modernista ambigui teetista emansipatorisiin tendensseihin.

kiinnostavaan ilmestymisvuoteen. Tutkimuskohteen radikaalimmalla historiallismisella olisi ehkä ollut mahdollista tarjota täsmällisempiä perusteluja sille, mitä Södergranin modernismi merkitsee. Tarkempi lajiluenta on tehtävä, jonka Haapala jättää tutkimuksen lopussa turhanakin vaatimattomasti jatkotutkimuksen ratkaistavaksi.

Haapalan tutkimus keskustelee hyvin aiemman tutkimusperinteen kanssa, tarkentaa edellisiä tulkintoja ja viittoaa eteenpäin antamalla tarttumapintaa uusille tutkimuksille. Sen ehdottomat ansiot ovat oivaltavissa luennoissa, jotka myös varsin hyvin kirjoitettuin tempaavat mukaansa. Kun Haapala kiittää Edith Södergrania teoksista, joita hänen oli ilo lukea, hänen vilpittömyyteensä on helppoa uskoa. Tämä lukemisen ilo ja Södergranin tuotannon syvä tuntemus näkyvät nimittäin monin tavoin Haapalan tutkimuksesta, ja siksi hänen väitöskirjansa antaa puolestaan aihetta erityisiin kiitoksiin. Haapalan hienovaraisia runoanalyyssejä näkisi mielellään hyödynnettävän yliopistojen lyriikanopetuksessa.

Marjut Kähkönen

Enkelielämän esityksiä, naisia ja noitia

Susanna Itäkare: *Emme ole enkeleitä. Katolisten naissääntökuntalaisten sukupuoli-tetut representaatiot 1900-luvun loppupuolen romaaneissa*. <http://ethesis.helsinki.fi> Helsinki: Helsingin yliopisto, 2005. 356 s.

Susanna Itäkareen yleisen kirjallisuustieteen väitöstutkimus on ensimmäinen suomenkielinen laaja esitys erityisesti roomalaiskatoliseen luostarielämään vihkittyneiden naisten kaunokirjallisista representaatioista. Koska luostarielämä ja koko luostarikirjallisuuden laji ovat suomalaiselle tutkimukselle varsin vieraita alueita, on ilahduttavaa, että teos on ilmestynyt suomeksi. Suomenkielisyttä tosin olisi voinut olla vielä enemmänkin: eiköhän *subgenre* käänny suomeksi alalajiksi ja kristalloituminen lienee kiteytymistä. Miksi poikkeuksetta lajin sijasta terminä esiintyy genre? Teoksen aloittaa lyhyt johdanto, jossa tekijä esittelee tarkemmin katolista käsitystä luostarielämästä. Samassa yhteydessä hän esittelee lyhyesti myös käyttämiään genren ja generisyyden käsitteitä. Alastair Fowleria seuraten hän tulkitsee genren kirjoittamista ja lukemista ohjaavaksi kommunikatiiviseksi kategoriaksi. Tekijä toteaa, ettei geneerinen määritelmä luostarisarjallisuus sulje pois monia muita rinnakkaisia lajimääritelmiä, mutta erityisesti luostarisarjallisuuden ja romanssin samanaikaisuus osoittautui analyysiteosten perusteella ongelmalliseksi. Koska

Olin yllättynyt huomattessani, ettei tekijä edes maininnut kysymystä nunna-termin käytöstä yhtä lailla ei-kristillisten uskontojen kuin kristillisten kirkkojenkin yhteydessä. Onhan maailmassa muun muassa buddhalaisia, jainalaisia ja Ananda Marga -liikkeeseen kuuluvia naisia, joiden kohdalla juuri nunna on paras käännös kuvaamaan heidän positiotaan sekä uskonnollisen yhteisönsä jäsenenä että suhteessa pelastukseen. Toinen sellainen joukko nunnia, jonka näkymättömyyttä tutkimuksessa kummeksuin, ovat anglikaaniset naissääntökuntalaiset. Heitä on sekä aktiivisia että kontemplatiivisia, ja heidän kuvauksiaan on englanninkielisessä kaunokirjallisuudessa.

Miehennimiset naiset ja enkelit

Väitöskirjan pääosan muodostaviin teosanalyyseihin paneutumista auttaa tekijän katsaus katolisten luostarisarten kirjallisten representaatioiden historiaan ranskalaisella ja englantilaisella kielialueella. Nykyisiinkin luostarisaresitykseen vaikuttavaksi hahmoksi osoittautuu lupauksistaan poikennut nunna. Vaikka analysoitavat romaanit nyt tulevatkin Ranskasta, Englannista, Yhdysvalloista ja Kanadasta ja tekijä perustelee rajauksen vetoamalla kielitaitoonsa, rajauksen tarkempi eksplikoiminen olisi minusta ollut paikallaan. Kaikille edelle mainituille maillehan on tyypillistä, että niissä katolilaiset muodostavat joko suuren uskonnollisen vähemmistön tai ovat yksi suuri kirkkokunta muiden joukossa. Kai-

kissa niissä suuriin poliittisiin muutoksiin kytkeytyneen katolisuuden historia on mutkikas, eikä katolisuudella ole niissä kulttuurisen valtakurssin asemaa. Nykyisyyttä leimaa katolisuuden asettuminen usein vastakulttuuriseksi haastajaksi yhtäältä sekulaarille maailmankuvulle sekä toisaalta muille kristillisille ja ei-kristillisille suuntauksille.

Jäinkin kaipaamaan jonkinasteista pohdintaa siitä, miten kilpailuasema heijastuu tutkittujen teosten käsityksissä katolisuudesta ja naiseudesta. Millä tavoin perinteisesti hegemonisen katolisten maiden (Italia, Espanja, Portugali tai Latinalaisen Amerikan maat) luostarikirjallisuuden nunnarepresentaatiot kenties poikkeavat nyt tarkastelluista? En kaipaa laajaa paneutumista esittämiini kysymyksiin vaan lähinnä työn selkeämpää kontekstoimista ja valitun korpuksen erityispiirteiden selkeämpää tematisoimista. Tarkastelun arvoista lienee, kuinka erot katolisuuden asemassa ja eri maissa virinneiden feminististen teoriakeskusteluiden painotukset mahdollisesti vaikuttavat tutkittujen teosten luostarisarkuvauksiin. Vaikuttaa myös siltä, että valittu sukupuolieroon keskittyvä, universalisoiva teoriaparadigma tuskin on tuottavin valinta avaamaan kysymyksiä luostarisarten sukupuolittuneista esittämistavoista. Erityisesti kummastelen irlantilaisten nunnarepresentaatioiden puuttumista analysoitavien teosten joukosta, sillä englanniksi kirjoitettujen irlantilaisteosten kuva katolisuudesta ja luostarielämästä voisi poiketa kiinnostavasti nyt korpuk-

lestaan on nunnien ja noitien representaatioihin keskittyvä neljäs luku, jossa vahvasti psykoanalyttinen teoriakehys ja aiempaa romantisoimattomampi kuva luostarielämästä mahdollistivat varsin kiinnostavat luennat Anne Hébertin ja Aldous Huxleyn romaaneista.

Väitöskirjassa tarkasteltu enkelikuvasto sekä siihen liittyvä keskustelu naissukupuolen ylittämisestä ja maskuliinisuuden luostarikontekstissa saamat merkitykset olisivat nähdäkseni kaivanneet laajempaakin teoreettista tarkastelua. Selittääkö ainoastaan ”kunniamieheys” vanhan käytännön, jossa sisaret saavat suojelijakseen usein nimenomaan miespyhimyksen ja siten luostarinimekseen miehen nimen? Millä tavoin enkelikuvasto ja maskuliininen nimeämiskäytäntö alleviivaavat hierarkkista sukupuolikäsitystä, johon luostarilaitoksessa on sitouduttu? Siinä ainoa tapa osoittaa (tavoiteltua) sukupuolettomuutta on sukupuolineutraaliksi tulkittu maskuliinisen koodiston käyttäminen. Yksi tutkimuksen keskeisiä kuvia on enkeli, puhutaanhan luostarielämästäkin perinteisesti enkelielämästä. Olisi kannattanut paneutua enemmänkin pohtimaan enkelikuvaston ja nimityskäytäntöjen syvällekäyvää maskuliinisuutta. Enkelien kohdalla toistuu sama logiikka kuin nunnien miehisissä nimeämisissä: virallisesti enkelit ovat sukupuolettomia, mutta juuri siksi heidät on Vanhan testamentin perinteestä alkaen mielletty maskuliiniseksi. Onhan esimerkiksi enkeleistä kuuluisin, Lucifer, mitä selkeimmin maskuliiniseksi tulkittu hahmo. Maskuliinisuus ja korkea

asema taivaallisessa hierarkiassa on olennainen osa arkkienkeleihin/ylienkeleihin liittyvää kuvastoa. Heistä erityisesti viestintuoja Gabrieliin viitataan useassa analyysiromaanissa. Kenties enkelihahmon maskuliinisuus avaisi luostarisaruuden jännitteistä suhdetta sukupuolisuuteen kiinnostavammin kuin sen yhdistäminen myöhempään viktoriaaniseen *kodin enkeli* -kuvastoon. Enkelirepresentatiot ovat voineet vaikuttaa huomattavasti kuvastoon, jossa ruumiittomuus ja viriiliys edustavat tavoiteltua irtiottoa seksuaalisuudesta – nunnille tarjottua ideaalia, joka näkyy myös eriaikaisissa fiktiivisissä esityksissä.

Tutkimuksessa (varsin romantisoitu) selibaatti tulkitaan naisen mahdollisuudeksi toteuttaa seksuaalisuuttaan heteroseksuaalisesta reproduktioajattelusta riippumattomana, jolloin nainen/nunna määrittyy miessuhteen sijasta jumalasuhteen kautta. Kriittinen kysymykseni seurailee tässä feminististen systemaattisen teologian harjoittajien pohtimaa jumalapuheen ongelmaa: eikö jo pelkkä pitäytyminen puheeseen Jumalasta ja Jumalan Pojasta ylläpidä historiallista sidosta, jossa naiset/nunnat määrittyvät itse asiassa heteropatriarkalisessa suhteessa maskuliinisiin ja hegemonisia valtasuhteita ylläpitävin termein määriteltyyn transsendenttiin? Edellyttääkö johdonmukainen feministisen ajattelun ulottaminen patriarkalaisen kristinuskon tarkasteluun myös luopumista puheesta ”Jumalasta” ja pyrkimyksiä puhua transsendentista toisin? Poikkiteollinen väitöskirja nos-

Ruohonen analysoi Joensuun romaaniin henkilökuvausta pyrkien valottamaan näiden identiteettiä ja sosiaalisia suhteita. Tekijän mukaan romaaneissa ”esiintyvien henkilökuvausten /---/ kautta on mahdollista ymmärtää, millaista kuvaa sosiaalisesta todellisuudesta sarja rakentaa”. Ruohosen tavoitteena on löytää Joensuun romaaneille ominainen yhteiskunnan kriittinen representaatio ja ne keinot, joiden avulla tätä representaatiota tuotetaan.

Ruohosen tutkimus päättyy korostamaan Joensuun tuotannosta luettavan yhteiskuntakuvauksen ”totuudellisuutta”. Joensuu käsittelee rikoksen kautta ihmisten välisiä sosiaalisia suhteita, joihin yhteiskunnallinen tilanne antaa oman kehityksensä. Vaikka Joensuu karrikoi, yksinkertaistaa ja tyypittelee, hänen kirjojensa yhteiskunnallinen todistusvoima säilyy.

Metodologisenä välineenä Ruohosen väitöskirjassa kulkee nk. kriittinen kulttuurintutkimus, joka Ruohosen käyttämänä tarkoittaa lähinnä sosiologista tutkimusotetta. Samalla tekijä irtisanoutuu tekstiin keskittyvästä näkökulmasta korostaen kuitenkin käyttämänsä metodin pluralismia. Tässä yhteydessä pluralismi – tai triangulaatio, mitä termiä Ruohonen sosiologisesti virittyneenä mieluummin käyttää – tarkoittaa sekä sosiologisen, kriminologisen että kirjallisuustieteellisen teorian, käsitteiden ja aineiston hyväksikäyttöä. Tuloksena on eri tieteenaloja yhdistämään pyrkivä tutkimuksellinen kokonaisuus, jonka pluralistiselle lähtökohdalle löydetään motiivi tutkittavan

kohteen omasta yhteiskunnallisesta ja realistisesta luonteesta.

Ruohosen mukaan yhteiskunnallisuus määrittää niin vahvasti Joensuun rikosromaneja, että niiden tutkimuskaan ei voi tätä sivuuttaa. Se, mikä menetetään Joensuun tuotannon kerronnallisessa mielenkiinnossa, voitetaan sen yhteiskuntakuvan tuoreudessa.

Tutkimuksessaan Ruohonen hyödynää näin sosiologisesti painottunutta kirjallisuutta alkaen Alapurosta ja Allardtista Beckin ja Durkheimin kautta Habermasiin, Stuart Halliin ja Baumaniin. Vain muutamia mainitakseni. Kirjallisuustieteellinen aineisto rajoittuu lähinnä joihinkin yksittäisarikkeleihin, lajikohtaisiin kokonaisesityksiin tai teoreettisiin erityistutkimuksiin. Tekijän näkemys kriittisen kulttuurintutkimuksen rajoista tai rajoitteista vaikuttaa siten hieman turhankin yksioikoiselta. Kontekstuaalisoinnin tärkeyteen viitaten Ruohonen tosin toteaa oman työnsä edustavan tekstin tutkimusta, mikä työn kokonaisuuden huomioon ottaen tuntuu hieman oudolta. Mihän tekstiin Ruohonen viittaa, jää epäselväksi.

Joensuun kymmenen rikosromania, joissa kaikissa esiintyy keskushenkilönä Timo Harjunpää –niminen poliisitutkija, käyvät Ruohosen mukaan jatkuvaa dialogia ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Romaanit toimivat ikään kuin peilinä, josta meidän on mahdollista nähdä yhteiskuntamme sisäinen todellisuus. Elämän hallintaan ja identiteettiin liittyvät kysymykset tulevat näin perustellus-

kaupunkisuunnittelijoiden, kunnallisbyrokraattien perään?

On aina hieman ikävää, että tutkijoille asetetaan tehtäviä, jotka heille eivät kuulu. Ruohonen on omassa työssään kirjoittanut itsensä ulos kirjallisuustieteellisestä lähtökohdasta korostaen sosiologista otettaan. Tämän hän on tehnyt ymmärrettävästi ja asiantuntevasti ja tähän hänellä on oikeus. Kuitenkin juuri kriittisen kulttuurintutkimuksen avulla ja sen lähtökohtia rohkeammin soveltaen Ruohosen tutkimuksen poikkitieteellisyyden olisi saanut toimimaan vahvemmin. Joensuun tuotannosta kyllä löytyy potentiaalia myös tähän. Rikoskirjallisuuden tekstit sisältävät niin monisyisiä, -polvisia ja -mutkaisia tekijöitä, että niiden aukiraaputtamisessa riittää töitä useammallekin. Kunhan kaavin vain on riittävän terävä ja käyrä.

Pekka Vartiainen

Muut kirjat

Eläimiä viattomuuden valekaavussa

Jopi Nyman: *Postcolonial Animal Tale from Kipling to Coetzee*. New Delhi: Atlantic Publishers and Distributors, 2003. 176 s.

Jopi Nymanin teoreettiset lähtökohdat ovat pitkän aikaa olleet emansipatorisessa postkoloniaalisessa viitekehyksessä. Toukokuussa 2005 hän puolusti toista väitöskirjaansa *Imagining Englishness. Essays on the Representation of National Identity in Modern British Culture*. Nymanin tutkimuskohteet ovat olleet moninaiset; hiljattain ilmestynyt teos *Postcolonial Animal Tale from Kipling to Coetzee* (2003) keskittyy eläinaiheisiin kerrontoihin, joista useimmat tavataan luokitella lasten- tai nuortenkirjallisuudeksi. Eläinten rooli on koloniaalisessa diskurssissa painokas ja kaikkea muuta kuin neutraali. Tutkimuksellaan Nyman haluaa osoittaa, että eläinrooleja voidaan tarkastella rodun, sukupuolen, kansan ja imperiumin kontekstissa ja että eläinkertomukset ovat pikemminkin tapoja kuvitella ihmisidentiteettejä kuin kertomuksia ”meidän pöröisten ystäviemme elämästä”. Teoksen kaksi artikkelia sisältyy myös mainittuun väitöskirjaan.

Postcolonial Animal Tale -teoksen luvut koostuvat kahdeksasta tekstistä, joista osa on kokonaan tai alkuversiona julkais-

ilmankuvaa oppilailleen hausassa muodossa, satukirjan avulla. *Viidakkokirjan* eläimet voidaan jakaa hyviin ja pahoihin kansallisen identifikaation mukaan. Kun luotettavat sudet, rationaaliset ruskeakarhut ja uskottavat mungot tottelevat luonnollistettuja hierarkioita ja sosiaalisia sopimuksia, paikalliset käärmeet ja degeneroituneet apinat etsivät mielihyvää, ovat itsekehuisia ja kieltävät koloniaalisen vallan. Shere Khanin, tiikerin, puheet ihmissyönnistä kohdistuvat koloniaaliseen valtaan, ja se ansaitsee rangaistuksen. Yksi tekstin pääaiheita on konflikti järjestyneen kolonialismin ja anarkistisen alkuasukasvallan välillä, eikä siis eläinten rakentuminen tekstissä ”hyviksi” ja ”pahoiaksi” noudata mitään mielivaltaista loogiikkaa.

”Nymanin luennan vivahteikkuus näkyy kuitenkin keskeisesti hänen tavassaan lukea koloniaalisista teksteistä hybridiyttä ja ambivalenttisuutta. Hän osoittaa, miten Kiplingin kertomuksissa esitetään käsityksiä hybridiydestä, degeneraatiosta ja rodullisesta puhtaudesta viktoriaanisella tavalla; hybridiyks näyttäytyy niissä koloniaalisen puhtauden vastakohtana.” Vaikka apina rinnastetaan tavallisesti alkuusukkaaseen, apinoissa on myös vastarinnan merkkejä: ne voidaan nähdä (Homi Bhabhan termein) mimiikan performoijina. Tekstin ambivalenssi näkyy myös Mowglin hahmossa, joka hallitsee eri lajien kielet, kykenee kääntämään asioita kulttuurista ja lajista toiseen. Vaikka Kiplingin teksti pystyy kuvittelemaan hybridejä identiteettejä, se ei kykene kuvit-

telemaan niitä tasa-arvoisiksi ”puhtaiden” identiteettien kanssa. Jälkiviktoriaanisessa (ja darwinistisessa) rodullisessa diskurssissa sekoitukset olivat kaiken kaikkiaan normipoikkeuksia. Jack Londonin kertomuksessa ”Bâtard” hybridi konstruoidaan ei-toivottuna tilana, joka kuvaa sekä fyysistä että henkistä degeneraatiota. Ernest Thompson Setonin teksteissä taas hybridit eläimet ovat vaarallisia pettäjiä, joihin ei kannata koskaan luottaa.

Jälkiviktoriaaninen käsitys hybridiydestä on kaukana termin nykyisestä käytöstä ja käsityksestä (, mihin on suuresti vaikuttanut Homi Bhabha, Nymaninkin teoreettinen tukipilari). Nykykäsityksen mukaan kulttuurinen sekoitus voi saada kriittisen subjektin avautumaan alueille ja seuduille, joita aiemmin pidettiin epäsovivina ja mahdottomina. Bhabhan lanseeraama ”kolmas tila” on hybridiyden välitila, jossa perinteiset valtasuhteet kääntyvät ja sekä kolonisoijan että kolonisoidun identiteetit määritellään uudelleen. Polaarisuuden identiteettipolitiikka voidaan välttää, kun tutkitaan tätä ”kolmatta tilaa”; sen sijaan ”me voimme näyttäytyä toisina itsellemme”. Coetzeen *Häpeäpaalu*-romaanin luenta on Nymanin kiintoisa sovellus Bhabhan ajatuksille. Vakuuttavasti hän osoittaa, miten Coetzee käyttää eläintrooppia eli tutkii sen avulla tapoja, joilla vaiennetut Toiset tulevat entiseen keskukseen, ja järkeen ja tietoon luottava moderniteetti ajautuu kriisiin. (Coetzeen elämänkumppani, kirjallisuudentutkija Dorothy Driver on myös pohtinut eläintrooppien käyttöä,

Backyards of Modern Thought. The Caribbean as the flipside of Western Modernity in the Novels of Michelle Cliff.

This article analyzes the multifaceted relationship of the colonial Caribbean and the Western modernity. The Caribbean Islands have often been regarded as “granary” of luxury commodities for Western consumption. Sugar, rum, coffee and tobacco were imported to Europe in order to satisfy the consumption needs of the rising middle class. At the same time the Caribbean was imagined as a fantasmatic and adventurous paradise, the liminal space for defining Western subject and agency. In this article I argue that the Caribbean, a site where the Western world encountered its others for the very first time, was constructed as a flipside of Western Modernity. The colonial Caribbean became a “tabula rasa” on which European hegemonic ideas, structures and discourses were written. By examining Caribbean cultures and literature we are able to re-think the reflections and shadows of modern thinking.

In her novels the Jamaican American author Michelle Cliff has richly discussed the various effects of colonialism and imperial epistemes set in the Caribbean. Her novels criticize the hegemonic myths of Western thinking such as race and racism, gender binaries and Enlightenment rationalism. Cliff's novels reveal the violence of colonial epistemologies and modern mythologies which continue to haunt the postcolonial Caribbean. By reading Cliff's

novels my aim is to analyze the paradigms or *grand narratives* of Western Modernity as well as to render visible the role of the Caribbean as a flipside of these narratives which are masked as universal.

Kaisa Ilmonen

“Over the Black Water: silenced stories of diaspora in Ramabai Espinet’s novel The Swinging Bridge”,

Diaspora literature and study have broadened rapidly during past few years due to the expansion of immigration. This article explores central questions concerning diaspora in Caribbean writing by considering especially the novel *The Swinging Bridge* (2003) by a Trinidadian-Canadian writer of Indian background, Ramabai Espinet. Espinet writes about diasporic experiences, the travels of immigrants from India to Trinidad, from there to Canada, and again back to Trinidad. Espinet's novel is a part of the recent postcolonial women's writing and women's studies in her attempt at focusing on previously silenced themes, concerning especially the status of women.

The article explores Espinet's novel against Avtar Brah's diaspora theory. Brah emphasizes the contextuality of each diaspora. I will study the novel as a diaspora story and try to contextualize it in the Trinidadian-Canadian history. Furthermore, I will look at how the novel — instead of simplified binarisms — underlines heterogeneity.

Joel Kuortti